

ADOLF HITLER

MOJA BORBA

Mein kampf
Adolf Hitler

PREDGOVOR

Od prvog aprila 1924. godine počeo sam izdržavati kaznu u Tvrđavi u Landsbergu na Lehu, po presudi minhenskog narodnog suda.

Posle godina neprekidnog rada, napokon mi je bilo mi je omogućeno da po prvi put počnem sa poslom, koji je bio koristan za Pokret. Odlučih da dva toma posvetim objašnjavanju ciljeva našeg pokreta, kao i njegovom razvitku. Više će se naučiti iz ovoga, nego iz čisto doktrinarne rasprave.

Takođe, dobio sam i šansu da opišem i sopstveni razvoj, što je bilo neophodno za razumevanje... prvog i drugog toma, kao i za uništenje stalnih jevrejskih izmišljotina o meni koje su kružile.

Ovim radom se ne obraćam strancima već sledbenicima Pokreta čije srce kuca za njega i koji žele da ga proučavaju dublje.

Znam da je ljude teže zadobiti pisanom a ne izgovorenom reči, kao i da je svaki veliki pokret na planeti više dugovao velikim govornicima nego velikim spisateljima.

Svakako, da bi se stvorilo više jednakosti i uniformisanosti svake doktrine, njeni fundamentalni principi se moraju napisati. Tako da ova dva toma treba da posluže kao kao kamen temeljac koji dodajem združenom delu.

*Landsberg am Leh,
Zatvor-tvrđava.
Autor*

POSVETA

U pola 12 popodne, 9.11.1923. godine, pali su oni čija su imena navedena ispod ispred Felhernhale, u dvorištu bivšeg Ministarstva rata u Minhenu za veru i ponovno uzdizanje svog naroda:

Alfart, Feliks, trgovac, rođen 5. jula 1901.
Bauridel, Andreas, šeširdžija, rođen 4. maja 1879.
Kaselja, Teodor, bankarski činovnik, rođen 8. avgusta 1900.
Erlih, Vilhelm, bankarski činovnik, rođen 19. avgusta 1894.
Faust, Martin, bankarski činovnik, rođen 27. januara 1901.
Hecenberger, Anton, bravar, rođen 28. septembra 1902.
Korner, Oskar, trgovac, rođen 4. januara 1875.
Kun, Karl, šef-kelner, rođen 26. jula 1897.
Laforc, Karl, stud. ing., rođen 28. oktobra 1904.
Nojbauer, Kurt, sluga, rođen 27. marta 1899.
Pape, Klaus fon, trgovac, rođen 16. avgusta 1904.
Forden, Teodor fon der, Savetnik vrhovnog Zemaljskog suda, rođen 14. maja 1873.
Rikmers, Joh., konjički oficir a.d., rođen 7. maja 1881. *Scheubner-Rihter*, Maks Envin fon, dr-ing., rođen 9. januara 1884. *Stransky*, Lorenc, Vitez od, inženjer, rođen 14. marta 1800.
Wolf, Vilhelm, trgovac, rođen 19. oktobra 1898.

Takozvani državni zvaničnici nisu dozvolili ovim junacima pokop u zajedničku grobnicu. Zato, njima posvećujem prvi tom ovog dela, kao uspomenu na mučeništvo, koje će biti neprekidno svetlo za pripadnike našeg Pokreta.

Tvrđava, Landsberg am Leh
16. oktobar 1924.

Adolf Hitler

U RODITELJSKOM DOMU

Ispostavilo se, na moju sreću da je sudbina odredila mesto mog rođenja u Braunau – na reci po imenu In.

Taj mali grad je smešten upravo na granici između dve države, spremne za ponovno ujedinjenje, koje je bar nama, mlađim generacijama, zadatak kome moramo posvetiti naše živote, u težnji da to uradimo na bilo koji način.

Nemačka i Austrija se morju povratiti u veliku Nemačku postojbinu, nikako u bilo kakve kalkulacije. Ne. Čak i ako bi unija bila stvar ekonomskog beznačaja. Pa čak i kad bi bila nepogodna sa ekonomske tačke gledišta, opet bi bila ostvarena.

Ljudi iste krvi bi trebalo da budu u istom Rajhu (Carstvu)

Nemački narod neće imati pravo da se angažuje u kolonijalnu politiku, sve dok ne dovede svu svoju decu u jednu Državu. Kad teritorija Rajha obuhvati sve Nemce, i obezbedi im, sa sigurnošću, mesto za življenje, samo tad će moralno pravo ojačati, iz potrebe ljudi za sticanjem stranih teritorija. Plug postaje mač, a ratne suze će proizvoditi hleb za generacije koje dolaze. I tako, ovaj mali grad deluje kao simbol velikog zadatka. Ali, drugačije posmatrano, takođe nam daje lekciju, koja je primenjiva u današnjem vremenu.

Pre više od stotinu godina, ovo odvojeno, izolovano mesto je bilo mesto događanja tragične propasti koja je pogodila čitav nemački narod, i zauvek će biti upamćena, makar u analima nemačke istorije. U vreme najvećeg poniženja naše otadžbine, trgovac knjigama Johanes Palm, beskompromisni nacionalista, neprijatelj Francuza, usmrćen je ovde, samo zato što je voleo Nemačku više od svega. Uporno je odbijao da razotkrije imena svojih saradnika, kao i glavne ljude odgovorne za ovo događanje, kao što je bio slučaj sa Leom Šlagertom. I prvi i potonji su bili denuncirani Francuskoj od strane jednog agenta francuske vlade. Šef policije iz Augzburga je stekao tako tragičnu slavu i tom prilikom postavio primer ugleda Neonemačkim vlastima, pod režimom gospodina Severinga. U ovom malom gradu, na Inu, upamćenog po nemačkim mučenicima, gradu po krvi – bavorskom ali pod vlašću austrijske države, prebivali su i moji roditelji do kraja poslednjeg veka. Moj otac je bio gradski službenik, koji je svoja zaduženja ispunjavao vrlo savesno. Moja majka se starala o domaćinstvu i bila izuzetno odana brizi o svojoj deci. Nisam mnogo toga zapamtio, jer je moj otac zbog novog posla morao da ode posle nekoliko godina napusti ovaj grad u Pasau, koji je tad bio u Nemačkoj zapravo. U to vreme, bilo je uobičajeno, da kao austrijski službenik, mora puno da se seli. Nedugo po dolasku u Pasau, moj otac je prebačen u Linc da tamo, napokon živi od svoje penzije. Ali, to nije značilo da se stari gospodin odmoriti od radova.

Kao sin siromašnog radnika, bio je i kao dečak nestašan i napustio je dom. Imao je jedva trinaest godina kad je sa svojim malim zavežljajem, otišao iz svog rodnog kraja.

Prezirući odvratanje od „iskusnih” seljaka, otišao je u Beč da tamo izuči svoj zanat. Ovo se odigralo pedesetih godina prošlog veka. Bila je to bolna odluka za njega, ali i čvrsta odlučnost, da napusti dom i suoči se sa nepoznatim stvarima, sa svega tri guldena u džepu.

Dečak od 13, postaje mladić od 17 godina, sa položenim radničkim ispitom. Ipak njega to i ne zadovoljava mnogo. Sasvim obrnuto. Stalna ekonomska depresija tog doba, kao i konstantna beda i nesreća, učvrstili su njegovu odluku da prestane sa radom i teži nečemu višem. Kao dečaku, njemu je delovalo da je pozicija parohijskog sveštenika, u svom selu, vrhunac postignuća. Međutim, kad je veliki grad postajao još veći, njemu se dostojanstvo državnog službenika učinilo najvećim mogućim položajem. Sa istrajnošću nekoga koga su beda i nevolja već učinili starijim, našao je svoj konačni put.

Postao je državni činovnik. Imao je tada 22, 23 godine kada je od sebe uspeo da napravi ono sto je želeo. Tako je, kada je ispunio svoje obećanje koje je dao kao siromašan dečak, da se vrati u svoje rodno selo, kad postane „nešto”. Svoj cilj je ostvario, ali su ga u selu zapamtili kao malog dečaka, tako da mu je selo izgledalo strano. Najzad, sa svojih 56 godina otišao je u penziju, ali se starao da mu nijedan dan ne prođe u besposličanju. Blizu malog grada, Lambaha, u Gornjoj Austriji, kupio je farmu koju je uređivao tako, da se na kraju svog dugog i teškog rada, u svojoj karijeri, vratio životu svoga oca.

U ovom period počeo sam da razvijam svoje ideale. Provodio sam mnogo vremena, lutajući napolju, I kačio se sa „najžešćim” momcima, što je moju majku dovodilo do ludila.

Videlo se da ću biti nešto potpuno suprotno od čoveka koji će večito ostati kod kuće. Nisam ozbiljnije razmišljao o tome šta ću biti u životu, ali sam bio siguran da neću krenuti stopama svog oca. Mislim da se i onda moj govornički talenat razvijao i oblikovao u manje-više žustrim raspravama sa svojim drugovima. Postao sam mali kolovođa, koji je dobro učio a malo se obuzdavao. U to vreme, vežbao sam pevanje u manastirskoj crkvi u Lambachu i imao sam vrlo dobru poziciju da budem emocionalno impresioniran fantastičnim raskošnim ceremonijama. Ništa nije moglo biti prirodnije za mene tada nego da gledam Opata kao kao najveći ljudski ideal kome treba stremiti, kao sto je nekad moj otac gledao skromnog seskog sveštenika. Nedugo, moje razmišljanje je bilo takvo, ali mladalački sporovi sa mojim ocem nisu ga podsticali da ceni moje oratorske sposobnosti, u smislu, da ih vidi kao obećavajući uspeh za moju dalju karijeru, i prirodno je što nije razumeo dečачke ideje u mojoj glavi. Bio je zabrinut za dvojaku stranu mog karaktera. U suštini, kratka težnja za takav poziv ubrzo je isčezla. Listajući očeve knjige nalazio sam razna vojna izdanja. Jedna od ovih publikacija je bio istorijski prikaz Francusko-Pruskog rata (1870 – 1871) koje je bilo sastavljeno iz dvotomnog izdanja ilustrovanog magazina iz tog perioda, koje postade moje omiljeno štivo. Ubrzo, taj veliki i herojski konflikt mi postade glavno razmišljanje. Tada počeh bivati sve više zainteresovan za sve što ima veze sa ratom i ratnim događanjima.

Ali ovaj Nemačko-Pruski rat imao je poseban značaj za mene. Prvi put sam se zapitao, mada ne baš sasvim jasno postoji li razlika između nemaca koji su se tada borili i drugih nemaca, i ako postoji, koja je? Zašto Austrija nije učestvovala? Zašto se moj otac, a i drugi nisu borili tad? Zar mi nismo isti Nemci? Zar mi svi nismo isto?

Ovaj problem je počeo iritirati moj mlađasnji mozak. Odgovore koje sam dobio, na pitanja koja sam postavljao, morao sam shvatati vrlo oprezno. Pri- nuđivan sam da prihvatim, iako sa tajnom zavišću, da svi Nemci nisu bili te sreće da pripadaju Bismarkovoj imperiji. Ovo je bilo nešto što nisam mogao da razumem. Odlučeno je da studiram. Uzimajući u obzir moj temperament, moj otac je odlučio da klasični/osnovni predmeti na Liceju nisu odgovarajući mojim talentima. Mislio je da bi mi Realschulle više odgovarala. Moj očiti talent za crtanje, primetio je moj otac, jer je po njegovom mišljenju, taj predmet mnogo zapostavljen u austrijskim gimnazijama. Verovatno je i njegovo sećanje, na njegov teški životni put bilo takvo da je smatrao da su klasične nauke nepraktične. Mislio je da njegov sin treba da postane bar državni činovnik. Poteškoće protiv kojih se on borio u ostvarenju svoje karijere, dovele su do toga da preceni ono što je postigao. Zato što je ovo bio, isključivo, rezultat njegovog rada i energije koju je u rad unosio. Ovaj ponos od samoostvarenog čoveka, podsticao ga je da njegov sin treba da sledi isti poziv i ako je moguće, da ga u tome nadmaši. Nar- očito zbog toga, što ga je ova ideja ojačala, jer je svom sinu olakšao napore da uspe u svojoj karijeri. Nije mogao ni pomisliti da ću možda odbiti ono što je on sma- traio najvažnijim u životu. Odluka mog oca je bila prosta, konkretna, jasna, i u njegovim očima podrazumevana. Čovek takve naravi, koji je postao autokrata sa razlogom borbe za egzistenciju, nije ni pomisliti mogao da dopušta „neisku- snim” i neodgovornim mladim ljudima da sami izaberu svoju karijeru. Ovako delovati, kada je budućnost njegovog sina u pitanju, bila bi teška slabost u njegovom roditeljskom autoritetu, gde je osećao roditeljsku obavezu, u skladu sa njemu svojstvenim osećanjem porodičnih dužnosti. Ali, moralo je biti drugačije.

Prvi put u životu, kao jedanaestogodišnjak, osećao sam se gurnut u otpor, bez obzira kako snažno i odlučno bi moj otac želeo da uvuče svoje planove i razmišljanja u ovo. Njegov sin je odbio da prihvati ideje koje je smatrao tek malo potrebnim ili bespotrebnim. Nisam želeo da budem državni sluga. Bez obzira na upozoravanje i ubeđivanje, nisam pokleknuo. Neću biti službenik ni u kakvom smislu. Pokušaji moga oca da zavolim taj poziv, opisujući svoju karijeru, imale su samo kontraefekat. Bilo mi je mučno i da pomislim da ću jednog dana sedeti u kancelariji, gde neću moći raspolagati svojim vremenom i biti primoran da čitav život ispunjavam formulare.

Može se zamisliti kakva razmišljanja su probuđena u glavi „dobrog dečaka” u tadašnjem smislu ovog izraza. Smešno laki zadaci koje smo dobijali u školi, uči- nili su da mnogo više vremena provodim napolju nego kući. Danas, kad moji politički oponenti sa velikim trudom proveravaju moj život, uključujući dane mog dečaštva, vide jasno koliko je “ozloglašeni” bio Hitler u svojoj mladosti. Zahvaljujem nebesima što se mogu osvrnuti na te srećne dane i sećanja na njih učiniti korisnim. Polja i šume bile su teren gde su se pojavila sva neslaganja. Čak i pohađanje Realschulle

nije moglo izmeniti moj način na koji provodim vreme. Ali, imao sam još jednu bitku pred sobom. Dok je plan moga oca bio da od mene napravi državnog funkcionera, ne obazirući se na moja odbijanja, konflikt nije bilo teško podneti. Morao sam da budem diskretan prilikom izražavanja svojih shvatanja i tako da izbegnem stalno neslaganje. Moja odluka da ne postanem zvanični službenik me je ispunjavala mirom neko vreme. Bio sam čvrst u toj odluci. Ali situacija je postala teža kada je trebalo da svom ocu iznesem plan koji se razlikovao od njegovog. Ovo je bilo kada sam imao 12 godina. Nisam siguran kako je do ovoga došlo, ali jednoga dana mi je postalo apsolutno jasno da želim biti slikar. Moj umetnički talent bio je očigledan. Čak i kad me je otac poslao u Realschulle, ali ni on nije mislio da će se moj talent toliko razviti da bih postao slikar jednog dana.

Naprotiv. Kada je bilo jasno da ću odbiti njegov konkretni plan, otac me je prvi put pitao šta bih želeo da budem, a moja odluka je do tada već bila čvrsta i rekao sam mu. Zanemeeo je u čuđenju i zapitao: "Slikar? Umetnički slikar?"

Čudio se da li sam priseban i razuman. Mislio je da me možda nije dobro čuo ili da me je krivo shvatio. No, kad sam objasnio svoje ideje i kad je video da sam ih ozbiljno shvatao, suprotstavio mi se na njegov uobičajeni način. Njegova odluka je bila sasvim prosta bez ikakve šanse da će bar razmotriti moje sposobnosti da budem umetnik. Tu je bio siguran. "Umetnik! Ne dok sam ja živ, nikad!" Ali njegov sin je nasledio neke njegove osobine, pa i tvrdoglavost svojstvenu njemu, koja mu se tog puta suprotstavila, naravno u pogrešnom smeru. Od tad je naša rasprava u pat poziciji. On nije odustajao od svog „nikad” a ja nisam od svog „uprkos”. Naravno, situacija je bila neugodna. Stari gospodin postade ogorčen i iznerviran, a ja bez obzira koliko sam ga voleo nisam odustajao. Otac mi je zabranio nadu, da ću biti akademski slikar. No, ja odoh korak dalje i izjasnih se da neću ništa drugo studirati. Takva moja izjava dodatno je zategla odnose, tako da je stari gospodin odlučio da iskoristi svoj roditeljski autoritet po bilo koju cenu. Onda sam prihvatio da ćutim, ali svoju „pretnju” zadržah do kraja. Mislio sam da će, kada mu postane jasno da ne napredujem u školi u svakom smislu, biti primoran da idem za svojom karijerom koja me čini srećnom i kojoj maštam. Ne znam da li sam dobro proračunao, ali svakako moja neuspešnost u napredovanju postala je vidljiva u školi. Učio sam isključivo predmete koji me zanimaju, naročito one, za koje sam mislio da će mi pomoći kasnije u mojoj slikarskoj karijeri. Predmete koje sam smatrao beznačajnim, s moje tadašnje tačke gledišta. i potpuno sam ignorisao. Moja tadašnja svedočanstva su bila ili loša ili odlična. Videći koji me je predmet zanimao, u jednoj koloni u svedočanstvu, ocene su bile „vrlo dobre” ili „odlične”, a u drugoj „prosečne” pa čak i „nedovoljne”. Odličan sam bio u geografiji, a jos bolji u istoriji. Ta dva predmeta postase mi omiljena. Znao sam ih neuporedivo više od svih. I sad, kad pogledam, posle mnogo godina, vidim da su se dve značajnije činjenice izdvajale od drugih. Prva je ta da sam nacionalista, a druga da sam naučio kako da na pravi način shvatam istoriju.

Stara Austrija je bila multinacionalna država u to vreme. Građani nemačke carevine nisu mogli razumeti šta ovo predstavlja u svakodnevnom životu u ovakvoj državi. Posle fantastičnog uspeha i pobedničkog marša pobedničkih armija u Francusko-Nemačkom ratu, Nemci u Rajhu postali su sve udaljeniji od

Nemaca izvan granica, delom zbog toga što nisu znali da cene druge Nemce u njihovoj stvarnoj vrednosti, ili prosto zato što su bili nesposobni za to. Nemci iz Rajha nisu hteli da shvate da ako Nemci u Austriji nisu bili rasno najbolji, nisu mogli nikad biti dobri za Carevinu od 52 miliona stanovnika. Mislili su da bi nosili nemački pečat iz čega je moglo rezultirati i takvo mišljenje da je Austrija neka sporedna nemačka država. Ovo je bila greška sa daljim posledicama, ali, opet i fantastična činjenica za desetak miliona Nemaca u Ostmarku. Svega nekoliko Nemaca u nemačkom Rajhu shvatalo je tu večitu, surovu i tešku borbu za očuvanje nemačkog jezika, nemačke škole, nemačke ličnosti.

Tek sad se raširila svest u većim krugovima unutar nemačkog društva da je ta nesreća nametnuta milionima ljudi u Rajhu, koji porobljeni vlašću drugoga sanjare o celovitoj otadžbini za kojom čeznu. Oni se barem trude da sačuvaju pravo na nemački maternji jezik, što dalje govori da se mora boriti za nacionalni opstanak. Možda sad, neko može sagledati svu veličinu biti nemac iz nekadašnje istočne pokrajine carstva – Ostmark, koje je, oslanjajući se isključivo na sebe, kroz vekove, čuvalo Carstvo na istoku, tek da bi kasnije, u razjedinjavajućem ratu manjih razmera, čuvala jezičku granicu Nemačke, u period kad je sve što je bilo vezano za kolonije, bilo jedino bitno, ne mareći za žrtve sopstvenog mesa i krvi. Ono se događa svuda i uvek, desilo se i u borbi za jezik koji se nastavio u staroj Austriji. Tri grupe su tu uključene: Borci, taktičari i izdajnici. Čak i u školama ovo deljenje je uzelo maha. Vredi spomenuti, da se borba za jezik vodila upravo u školama. Baš zbog toga, trebalo je zalivati seme da poraste i formira buduće generacije. Taktički cilj ove borbe je bio odvajanje deteta, da bi prvi uzvik na dete bio: „nemački dečake, ne zaboravi da si nemac" i „nemačka devojčice, ne zaboravi da ćeš jednog dana morati da budeš nemačka majka". Neko ko je upoznat sa mladalačkim duhom će shvatiti da će omladina vrlo rado čuti takav borbeni poklič. Na mnogo načina, mladi ljudi su vodili bitku, svako na svoj način i svojim oružjem. Odbijali su da pevaju ne-nemačke pesme. Što veći naponi, da ih odvoje od nemačkog zaveta, bili su više usmereni ka slavi nemačkih heroja. Uzdržavali su se od kupovine obroka, da bi mogli malo novaca dati starim veteranima. Ukazivali su na beznačaj onoga što ne-nemački učitelji kažu i suprostavljavali su se složno. Nosili su zabranjene ambleme svog naroda, pa su bili radosni kad su kažnjavani zbog toga, pa čak i fizički. Bili su primer lolajnosti. Bio sam sličnih godina, kada sam ušao u borbu, tamo gde su nacije bile suprotstavljene u staroj Austriji. Kad su održavani skupovi za pomoć u priložima za južnu tačku nemačke lige kao i školske lige, nosili smo kamene cvetove i crno-crvene-zlatne boje čime smo iskazivali svoju odanost. Pozdravljali smo se sa *Heil!* I umesto austrijske pevali nemačku himnu *Deutschland über alles* ne marivši za upozorenja i kazne. Tad su politički obrazovani omladinci postali najednom građani takozvane nacionalne države, a sem jezika, malo su znali o svojoj nacionalnosti. Naravno, ja nisam bio od takvih. Ubrzo sam postao revnosni „Nemački nacionalista" što je ranije imalo drugačije značenje od sadašnjeg koje se koristi. Napredovao sam veoma brzo u nacionalističkom pravcu i sa svojih 15 godina video sam razliku između dinastijskog patriotizma i nacionalizma baziranog na narodnom konceptu. Moja težnja je bila prema

nečem drugom. Ta težnja nije bila jasna onima koji se nikad nisu potrudili da prouče unutrašnje uslove koji su preovlašivali u Habzburškoj monarhiji. Zvanična svetska istorija bio je predmet koji se učio samo u austrijskim školama, a istorije same Austrije bilo je veoma malo. Sudbina ove države bila je usko povezana sa egzistencijom i razvojem Nemačke u celini, tako da je podela na nemačku i austrijsku istoriju bila sasvim nemoguća. Ovo se događalo samo kad su se nemci podelili u 2 države, a razdvajanje Nemačke istorije stupilo na snagu.

Znamenja prethodnog imperijalnog suvereniteta, koje su se još čuvale u Beču, počele su delovati kao magijske relikvije. Više nego vidljive garancije večite veze i ujedinjenja. Kad se Habzburška država surva u prah 1918. g. austrijski Nemci su instinktivno zavapili za unijom sa svojom nemačkom otadžbinom. Čuo se glas čeznje u srcima čitavog naroda za povratak u nikad zaboravljene domove svojih očeva. Ali, takva čeznja ne može da se objasni nikako drugačije izuzev kroz istorijsko vaspitanje kroz koje je prošao svaki austrijski Nemač. Tu leži izvor koji nikad neće presušiti. Naročito u vremenu zaborava, tih glas je podsećao na prošlost, nudeći ljudima da u lagodnostima vide budućnost. Učenja istorije sveta u takozvanim srednjim školama je vrlo nezadovoljavajuće. Tek nekoliko predavača shvata da pamćenje istorijskih zbivanja napamet, ili tačan datum bitke ili opet, rođendana nekog vojskovođe nije uopšte bitno ni značajno. Verovatno je čitava moja budućnost određena tim što sam imao profesora istorije koji, kao malo koji drugi shvata kako da primeni ovo gledište u predavanju i ispitivanju. Ovaj se nastavnik zvao Dr Leopold Poeč iz Realschulle u Linzu. On je predstavljao personifikaciju kvaliteta koje sam već naveo. Stariji gospodin odlučnih manira ali blag u srcu, bio je veoma zanimljiv govornik koji nas je inspirisao svojim entuzijazmom. Čak se i danas ne mogu bez emocija prisetiti njegovih izlaganja istorije gde smo često zaboravljali na sadašnjost i kao magijom putovali kroz prošlost. On je prodirao kroz maglovitu prošlost hiljade godina unazad i oživljavao prošlost. Kad smo ga slušali toliko smo bili prožeti entuzijazmom da je dolazilo i do suza. Još je bilo bolje što nam je ovaj profesor predstavljao sadašnje stanje primerima iz prošlosti. Razumeo je bolje od svih naše svakodnevne probleme. Nacionalni zanos koji smo osećali on je koristio kao instrument našeg obrazovanja, pošto je često ukazivao na nacionalnu čast, time lakše održavajući našu pažnju. Zbog takvog profesora istorija je postala moj omiljeni predmet. Kao prirodna, posledica, ali bez znanja mog profesora došlo je do toga da sam postao mladi buntovnik. Ali ko je mogao slušati istoriju kod takvog profesora a ne postati neprijatelj države čiji vladari vrše katastrofalan uticaj na sudbinu nemačke nacije? Najzad, kako će neko ostati veran Habzburzima kad su oni i pre i sad izdali interese nemačkog naroda zarad svojih ličnih? Zar mi, mladići, nismo shvatili da oni nisu a i neće imati nimalo ljubavi prema nama, Nemcima? Ono što nas je istorija učila o Habzburzima, potvrđivalo se svakodnevnim iskustvom. I na severu i na jugu, otrov stranih rasa izjedao je telo našeg naroda i Beč je sve više postajao antinemački grad. Carska kuća favorizovala je Čehe u svakoj prilici. Zaista je ruka boginje večne pravde i neumoljive odmazde uzrokovala da najveći neprijatelj germanizma u Austriji, nadvojvoda Franz Ferdinand padne od metaka koje je sam proizveo. Radeći odozgo na dole, on je bio glavni inspirator pretvaranja Austrije u slovensku državu. Teret stavljen na grbaču

nemačkog naroda bio je ogroman, a žrtve u krvi i novcu veoma teške. Svako ko nije bio baš sasvim slep morao je videti da je sve bilo uzalud. Ono što nas je najogorčenije pogodilo bilo je to da je ceo ovaj sistem moralno zaklonjen savezom sa Nemačkom, gde se lagano uništavanje nemstva u staroj austrijskoj monarhiji činilo manje ili više sankcionisano od strane same Nemačke. Habzburško licemerje, koje je spolja nastojalo da ljudi veruju da je Austrija ostala nemačka država, povećalo je mržnju protiv carske kuće i istovremeno uzbrukalo duh pobune i prezira. Ali u nemačkom Rajhu njegovi vladari nisu shvatali šta to znači. Kao da su slepi, oni su stajali pored leša i u istim simptomima raspadanja verovali da prepoznaju znake ozdravljenja. U tom nesrećnom savezu između mlade nemačke Carevine i iluzorne austrijske države ležala je klica svetskog rata i konačnog kolapsa. U narednim stranama ići ću do korena problema. Dovoljno je reći da sam u veoma ranim godinama moje mladosti sam došao do određenih zaključaka koje nikad nisam napustio.

Svakako sam postajao ubeđeniji kako su godine prolazile u to da je raspad austrijskog Carstva preliminarni osnov za odbranu Nemačke i da nacionalno osećanje nikako nije isto što i dinastički patriotizam, i najzad iznad svega, da je kuća Habzburga predodređena da donese nesreću nemačkom narodu.

Kao logična posledica ovih uverenja u meni nastala je jak osećaj ljubavi prema mom nemačko-austrijskom domu i duboka mržnja prema austrijskoj državi. Svetska istorija postajala je sve više neiscrpan izvor za razumevanje savremenih istorijskih događaja, odnosno politike. Zato neću "učiti" politiku već joj dozvoliti da me nauči. Kao prerani revolucionar u politici, nisam bio prerani revolucionar u umetnosti. U to vreme prestonica gornje Austrije imala je relativno dobro pozorište u kome je igralo skoro sve. Sa 12 godina gledao sam Wilhelm Tella i to je bilo moje prvo iskustvo sa pozorištem. Par meseci kasnije, prisustvovao sam izvođenju Lohengrina prve opere koju sam čuo. Bio sam odjednom fasciniran. Moj mladalački entuzijizam za bajrotskog maestra nije imao granice. Opet i opet privlačile su me njegove opere, i danas smatram velikom srećom da su ove skromna izvođenja u malom provincijskom gradu pripremila put i omogućila mi da više cenim bolje izvedbe kasnije.

Ali sve je ovo pomoglo da se produži moja duboka averzija prema karijeri koju mi je otac odabrao. Sve sam ubeđeniji bio da kao beamter nikad neću biti srećan. Kad je moj crtački kvalitet dobio priznanje, moja odluka je bila samo čvršća.

Ni proklinjanja ni pretnje nisu ništa mogli promeniti.

Hteo sam da postanem slikar i ni pod kakvom prisilom činovnik.

Zanimljivo je da sam u godinama koje su sledile sve više pokazivao interesovanje za arhitekturu.

Smatrao sam ovo prirodnim razvojem mog smisla za slikanje i radovao se proširenju svojih umetničkih sfera. Nisam pojma imao da bi jednog dana moglo biti drugačije.

U trinaestoj sam godini odjednom izgubio oca. Bio je još robustan kad moždani udar bezbolno okonča njegova zemaljska lutanja, a nas ostvi duboko ožalošćenima.